

Történelmi léptékű fejlesztési lehetőség

Az elmúlt két évet az agrárgazdálkodás kapcsán nyugodtan tekinthetjük „a válságállóság próbájának” – mondja Nagy István agrárminiszter. A tárcavezető egyebek mellett a „Megújuló vidék, megújuló agrárium” program kapcsán tervezett célokról, a rendelkezésre álló eszközökről és az ebből adódó történelmi léptékű fejlesztési lehetőségről is beszél.

Írta: Tóth László Levente

– Az elmúlt két évre rányomta a bélyegét a koronavírus betegség. Hogyan csapódott le a járvány hatása az agrárvilágban, a 2020 és 2021-es évet külön is tekintve?

– A mezőgazdasági termelők 2020-ban és 2021-ben több komoly kihívással is szembe kellett nézzenek, ezért ezt a két évet nyugodtan tekinthetjük a válságállóság próbájának. A koronavírus, a tavaszi fagyok, a tavaszi és nyári aszály, az afrikai sertéspestis, a madárinfluenza, valamint a magas inputárak mind-mind nehéz helyzetbe hozták a gazdálkodókat. Ebben a rendkívüli helyzetben is megmutatkozott a mezőgazdaságnak a gazdaság és a társadalom stabilitásában betöltött fontos szerepe. Kiemelkedő eredmény, hogy a kihívások ellenére is folyamatosan biztosítani tudtuk a hazai lakosság biztonságos, minőségi élelmiszereket való ellátását, miközben stabilan zajlott a termelés és tartottuk a foglalkoztatási szintet. Egyfajta illusztrációként kiemelnék néhány számot. A mezőgazdaság kibocsátásának értéke 2020-ban közel 5 százalékkal meghaladta az előző évet és elérte a 2950 milliárd forintot. Az agrárexportunk pedig, a nemzetközi kereskedelmi problémák ellenére 2020-ban is 2 százalékkal tudott növekedni és értéke meghaladta a 9,5 milliárd eurót. Az agrártermékek aránya a teljes nemzetgazdaság külkereskedelmi többletéből 2020-ban 55 százalék volt, vagyis az agrárgazdaság stabilitást adott a magyar gazdaság külkereskedelmének. A 2021-es nyári aratás a rendkívüli körülmények ellenére kedvezően zárult, az őszi búza és az őszi árpa hozama rekordszintet ért el. Még úgy is, hogy

a termelők munkáját a csapadékos ősz és a hideg tavasz nehezítette, az aratás így átlagosan 2-3 hetet késett, s a júniusi forróság is kedvezőtlenül hatott a termésmennyiségre. Őszi búzából 5 millió tonna, őszi árpából 1,56 millió tonna termelt. Az állattenyésztés termelése 2021-ben kedvezően alakul, a fontosabb ágazatok többségében növekedés figyelhető meg. Gondot okoznak ugyanakkor a globális piaci folyamatokkal magyarázható magas takarmány- és energiaárak, melyek rontják az állattenyésztők jövedelmezőségét, több ágazatban már veszteséges a termelés.

– Korábban többször is felhívta a figyelmet arra, hogy az ágazat hatékonyságát javítani kell. Mennyire „érték be” az erre vonatkozó törekvések, illetve

százalék volt, az agrárgazdaság 2472,5 millió euróval járult hozzá a nemzetgazdaság 2709,8 millió eurós többletéhez.

Emellett több, hosszú távú kihívás is jelentkezett az elmúlt években, elég a klímaváltozásra, a társadalom fokozódó környezeti elvárásaira, az erősödő nemzetközi versenyre, vagy éppen a gazdasági társadalom előregedésére és a munkaerőhiányra gondolni. A

minisztérium átfogó agrárpolitikai intézkedésekkel segíti a termelőket a kihívások kezelésében, többek között a termelési és jövedelmbiztonságot nyújtó közvetlen és nemzeti támogatásokkal, beruházási támogatásokkal és kedvezményes hitelkonstrukciókkal. Hazánk működteti Európa egyik

**Kibocsátás:
2950
milliárd Ft**

AZ AGRÁRTERMÉKEK ARÁNYA A TELJES NEMZETGAZDASÁG KÜLKERESKEDELMI TÖBBLETÉBŐL REKORDÉRTÉKET ÉRT EL 2021. JANUÁR-AUGUSZTUSBAN...

véleménye szerint megfelelő ütemben haladnak-e a beruházások az élelmiszer-gazdaságban?

– Az agrárexport 2021-ben is kedvezően alakul és ennek következtében stabilitást ad a nemzetgazdaság külkereskedelmének is. Az agrártermékek aránya a teljes nemzetgazdaság külkereskedelmi többletéből rekordértéket ért el 2021. január-augusztusban, 91,2

legfejlettebb, 2021-től négy pilléressé vált kockázatkezelési rendszerét, valamint aktív agrárdiplomáciájával, agrármarketing tevékenységével, termelői piacok építésével hozzájárul a termelők értékesítési biztonságának növeléséhez. Az élelmiszeripar további fejlesztésére alapvető nemzetstratégiai célként tekintünk, ennek megfelelően 2021-2027 között a Vidékfejlesztési Programból

(VP) 750 milliárd forintot kínálunk fel támogatásként az ágazat szereplőinek. Az idei évben két pályázati felhívást hirdettünk meg: egyet elsősorban a mikro- és kisvállalkozásoknak gépek, technológiai berendezések beszerzésére, egyet pedig az élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztésére, ahol az elnyerhető támogatás összege akár 5 milliárd forint is lehet. A két kiírásra a meghatározott forráskeretet meghaladó mértékben, már közel 300 milliárd forint összegben érkeztek be pályázatok. Szándékunk a források gyors és hatékony kihelyezése. Hangsúlyozom, hogy ez csak az első ütem, terveink szerint 2023-ban és 2025-ben újabb 250-250 milliárd forint összegű támogatási „csomagot” teszünk elérhetővé.

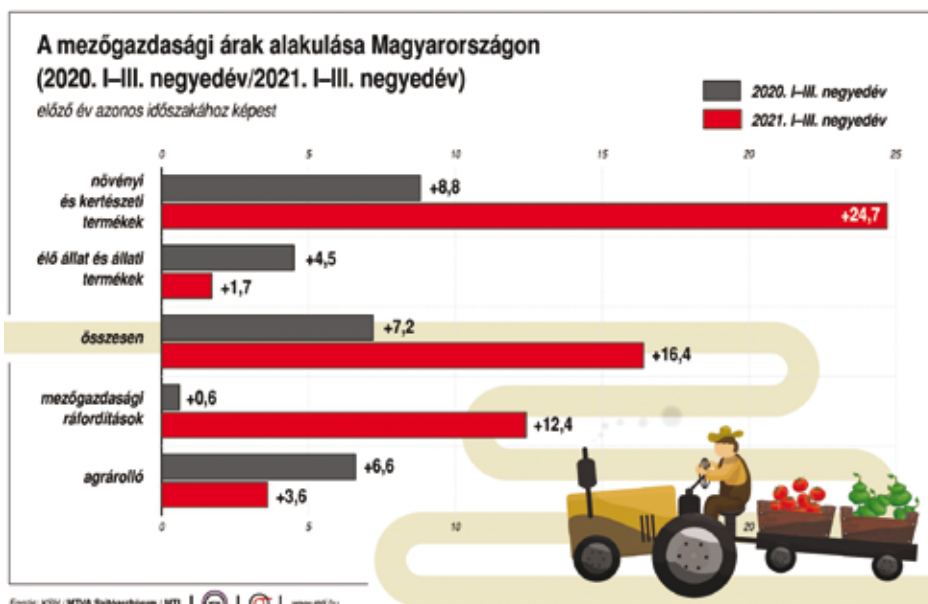
– A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) évnyitóján is beszélt arról, hogy az agráriumnak ma több kihívásra is választ kell adnia, egyebek mellett a globális éghajlatváltozás következményeire, a hatékony élelmiszertermelés feltételeinek megteremtésére, illetve a természeti erőforrások és a véges termőterületek fenntartható használatára. Hogyan tud fenntartható lenni az élelmiszergazdaság és megfelelni annak az igénynek is, hogy a magyar társadalom élelmiszerellátását jellemzően hazai forrásból biztosítsuk?

– Az Agrárminisztérium kiemelt hangsúlyt fektet a hazai élelmiszeripar támogatására, és a rövid ellátási lánc fejlesztésére. A rövid ellátási lánc kulcsszereplői a kistermelők, ezért a kistermelők árusítási lehetőségének könnyítése érdekében, 2021. május 17-én megjelent rendeletmódosításnak köszönhetően a kistermelők termékeiket Magyarország egész területén szervezett rendezvényeken is árusíthatják megfelelő élelmiszer-higiéniai feltételek betartása mellett. A vágóhídon levágott haszonállatok húsa azonban továbbra is csak a kistermelő saját gazdaságának helyén forgalmazható. Az új szabályozás alkalmazott foglalkoztatását is lehetővé teszi a kistermelők számára. Az elmúlt 10 évben megnőtt a kereslet a helyi termelők által előállított helyi termékek iránt. 2012 októberében 117 termelői piac létesült. Mára ez a szám mondhatni megháromszorozódott, 2020-ban már 307 termelői piac működött országszerte. A piacok számának emelkedésével egyenes arányban nőtt a regisztrált kistermelők száma is. 2010-ben megközelítőleg 5000 regisztrált kistermelőt tartottunk számon, míg 2020-ban már több mint 21 ezret. A rövid ellátási lánc mellett a teljes ágazati támogatás is kiemelt fontosságú, hiszen közös érdekünk, hogy a hazai ipar, lehetőleg hazai alapanyagokból állítsa

elő a belső fogyasztásra szánt termékeket, ezzel párhuzamosan pedig növelje az exportalapot. Ehhez szükséges az is, hogy a hazai fogyasztók bízzanak a hazai élelmiszerekben és keressék is azokat. Ehhez magas szintű minőségre és megbízhatóságra van szükség. Ehhez pedig a Kiváló Minőségű Élelmiszer (KMÉ) kétszintű védjegyrendszer kiváló alapot jelent. A közétkeztetés minőségének javítását célzó intézkedések keretén belül 2021. március 1-én megjelent a közétkeztetési tárgyú közbeszerzésekkel kapcsolatos rendelet. Ennek értelmében a közbeszerzés keretein belül pályázó üzemeltetőknek 2022. január 1-jétől legalább a beszerzett termékek összértékének 60 százalékát, 2023. január 1-jétől pedig legalább 80 százalékát a közétkeztetési rövid ellátási láncban beszerzett termékekből, illetve a helyi élelmiszer termékekből kell biztosítaniuk. Az új szabályozás egyértelműen hozzájárul ahhoz, hogy a közétkeztetésben jó minőségű, hazai élelmiszerekből, alapanyagokból előállított ételek kerüljenek a fogyasztók asztalára, ezáltal pedig a hazai élelmiszeripart, előállítókat, termelőket is segíti, hiszen egy stabil, állandó felvevő piac nyílik a helyi termelők számára.

– Miközben a szántóföldi növénytermesztésből a piaci áringadozások ellenére is szépen meg lehet élni, az állattartók magas önköltségre panaszkodnak, a feldolgozók pedig kevéssé tudják érvényesíteni érdekeiket a kereskedőlánccal szemben. A fogyasztókat azonban leginkább az a kérdés izgatja, hogy miért drágul az élelmiszer. Hogyan kell értelmezni az élelmiszer termékpályán mostanában végmenő folyamatokat, figyelemmel az energiaárak robbanására és a jegybanki kamatemelési hullámra is?

– A COVID pandémiával kezdődő gazdasági világválság, egyes időjárási és nemzetközi piaci események következményeként a világon mindenhol jelentős energia, alapanyag és élelmiszer áremelkedés zajlott le. Engedje meg, hogy itt a legfontosabb élelmi-

szerek havi árváltozását követő FAO által közzétett nemzetközi élelmiszerárindex-szel kapcsolatos legfrissebb tájékoztatásra hivatkozzak. Ennek értelmében az élelmiszerek nemzetközi árindexe 2021 októberében közel 32 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. Az élelmiszerárának növekedése mögött jelenleg elsősorban az energia, az üzemanyag, a földgáz árának példa nélküli növekedése húzódik meg. Fontos kiemelni, hogy a bekövetkezett áremelkedések közvetlenül sújtják a növénytermesztést is, nemcsak az állattenyésztési ágazatokat. Ehhez hozzájárult a fuvar költségek meredek, akár 5-7 szerez emelkedése is. Tekintve, hogy a mezőgazdaság és élelmiszeripar termékeinek előállításában az alapanyagköltség magas arányt képvisel, elkerülhetetlenné vált ezeknek az elemeknek a végeredmények árában való megjelenése. Meg kell jegyezni, hogy ez az állattenyésztési ágazataink zömének termelői áraiban egyelőre nem érvényesül a kívánt mértékben. Az üzemanyag tekintetében a kormány mindent megtesz azért, hogy a lehető legalacsonyabban tartsa az árakat, az EU-ban egyedülálló módon csökkentette az üzemanyagok adóját. Ezen felül a kormány intézkedésének köszönhetően Magyarországon a legalacsonyabb a gáz és a villany lakossági ára. Az élelmiszerek fogyasztói árának befolyásolására európai uniós tagállamként sajnos nem áll rendelkezésre más eszköz. A magyar gazdaság sikeres újraindítása ugyanakkor lehetővé teszi, hogy támogassuk a családokat és a nyugdíjasokat. A gyermeket nevelő szülők visszakapják az idén befizetett jövedelemadójukat, az átlagbér adószintjéig. Az adóvisszatérítés történelmi jelentőségű lépés, soha egyetlen kormány sem hagyott még ilyen nagy összeget a családoknál. Az év második felére eső, a korábbi várakozásokhoz képest magasabb infláció miatt pedig pótlólagos emeléssel, nyugdíjprémiummal korrigálni fogjuk a nyugdíjakat. Érdemes vissza is tekinteni az elmúlt időszakra:

2020-ban a hazai bruttó keresetek 9,7 százalékkal növekedtek, amely meghaladja az élelmiszerek fogyasztói árának 7,2 százalékos növekedését. A keresetek növekedése idén is folytatódik, 2021 első hét hónapjában 8,5 százalékos volt az

tőn már 2021-ben elindult egy nagyszabású beruházási program, aminek több pályázata elérhető. A beruházási támogatások hozzájárulnak a hatékonyság, a versenyképesség és a termelési biztonság növekedéséhez, s ez az

A KERESETEK NÖVEKEDÉSE IDÉN IS FOLYTATÓDIK, 2021 ELSŐ HÉT HÓNAPJÁBAN 8,5 SZÁZALÉKOS VOLT AZ EMELKEDÉS, AMI KÖZEL A HÁROMSZOROSA AZ ÉLELMISZEREK 3 SZÁZALÉKOS DRÁGULÁSÁNAK.

emelkedés, ami közel a háromszorosa az élelmiszerek 3 százalékos drágulásának. A lakosságot segítő kormányzati intézkedésen túl az agrárpolitikai eszköztár a termelői, feldolgozó oldalon tud segítséget nyújtani a hatékonyságot és versenyképességet erősítő, illetve az időjárás szélsőségei hatásait mérséklő fejlesztéseikben. A magyar kormány a 2021 és 2027 közötti években az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának (KAP)

inputárok emelkedését részben ellensúlyozza. Ami a probléma enyhítésére tett intézkedéseinket illeti, Brüsszelben két javaslatot tettünk a helyzet kezelésére. Októberben felszólítottuk az Európai Bizottságot, hogy hozzon olyan azonnali rendkívüli piaci intézkedéseket, amelyek megakadályozzák, hogy ez a válság még jobban elmélyüljön, illetve nyissa meg a mezőgazdasági válságokra képzett tartalékot, amely gyorssegélyt

II. pillérét alkotó, már említett VP-hez a lehető legmagasabb társfinanszírozási arányt biztosítja, az elkövetkező hét évben 4265 milliárd forintot fordít a magyar vidék, a magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlesztésére. A megnövelt forráskeretnek köszönhe-

jelentene a gazdáknak. A Bizottság egyik lépést sem tartotta időszereinek, elutasította azokat. Ide tartozik, hogy Magyarországon minden lehetséges eszközzel támogatjuk az állattartókat. Többek között 4 milliárd forinttal megemeltük az idej állattartói támogatá-

sok keretét, támogatott hitelt nyújtunk a számukra, az Európában elsőként elindított krízisbiztosítási rendszerünk pedig már az állattartók számára is elérhető.

– Korábban bejelentette, hogy az Agrárminisztérium 2021-ben a VP keretében 527 milliárd forint összegben ír ki új pályázatokat, elindul a „Megújuló vidék, megújuló agrárium” program második üteme. Ennek kapcsán miről tud beszámolni?

– Magyarország Kormányának elkötelezett célja, hogy a „Megújuló vidék, megújuló agrárium” program keretében történelmi léptékű fejlesztési lehetőséghez juttassa és megerősítse a magyar mezőgazdaságot és élelmiszeripart, a vidéki térségek gazdaságát és közösségeit. Ennek érdekében az európai uniós vidékfejlesztési forrásokhoz – a korábbiakhoz képest jelentősen megemelt – 80 százalékos hazai társfinanszírozást biztosít, amely az egész agráriumot és vidéket érintő fejlesztési program elindítását tette lehetővé. A „Megújuló vidék, megújuló agrárium” programunk első ütemében meghirdetett pályázati felhívások sikeresnek bizonyultak, hiszen egyszerűbb kiírással, gyorsabb bírálattal sikerült elérni, hogy a nagyszámú támogatást igénylő rövid időn belül támogatói okirathoz jusson, fejlesztését megkezdhesse. Az elért eredmények, továbbá a szakmai, érdekképviselői szervezetekkel folytatott egyeztetések eredményeként Magyarország Kormányának úgy döntött, hogy a VP rendelkezésre álló forrásainak felhasználását meghatározó, 2021. évre vonatkozó Éves Fejlesztési Keret módosításával az év hátralévő részében 527 milliárd forint összegben írunk ki pályázati felhívásokat. A fejlesztési program második üteme további lehetőséget teremt a versenyképességet, hatékonyságnövelést szolgáló beruházások megvalósítására, de kiemelt szerep jut a környezetkímélő gazdálkodási formák támogatásának is. A pályázati menetrendet ismertette elsőként említhetjük, az „Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés” és az „Ökológiai

gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása” elnevezésű felhívásokat. Ezeknél a gazdálkodók – a környezet állapotának megőrzése és javítása, a környezeti terhelés csökkentése, a biodiverzitás megőrzése és a klímaváltozás elleni küzdelem céljainak elérése érdekében – önkéntes alapon pályázhatnak, és normatív, vissza nem térítendő, területalapú támogatásban részesülhetnek. Kiemelt cél, hogy minél több gazdálkodó élhessen a támogatási lehetőséggel és jelentősen növekedjen a támogatásokba bevont területek aránya. Mindkét felhívás esetében a kötelezettségvállalási időszak 2022. január 1-jétől indul és 3 éves időszakot foglal magában. Az agrár-környezetgazdálkodási támogatást 360 milliárd forint, az ökológiai gazdálkodást 40 milliárd forinttal keretösszeggel hirdettük meg. Szeptember végén a takarmányelőállító-üzemek korszerűsítésére jelent meg új kiírás 50 milliárd forinttal keretösszeggel. A felhívás támogatja mind a haszonállat-takarmánygyártást, mind a kedvtelésből tartott állateledel-gyártást: többek között a takarmány előállításához kapcsolódó új eszközök, gépek beszerzése, új technológiai rendszerek kialakítása támogatott. Októberben jelent meg a „Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatása” elnevezésű – 5 milliárd forinttal keretösszegű – felhívás, amely a gyümölcsültetvényekben évről-évre visszatérően nagy kárt okozó tavaszi fagyok elleni védekezést szolgáló eszközök, berendezések, technológiák beszerzéséhez nyújt támogatást. Fontos cél a mezőgazdasági termelők több lábbon állásának elősegítése. Ezért az ősz végi, 50 milliárd forinttal forrással meghirdetésre tervezett diverzifikációs felhívás lehetőséget fog biztosítani különböző típusú szálláshelyek létrehozására, vagy már meglévő szálláshelyek felújítására. A termelők jövedelembiztonságának növelése és a külső hatásoknak való kitettségük csökkentése érdekében szintén várható az 5 milliárd forinttal forrású „Krisziszbiztosítási rendszer működésének támogatása” című pályázati felhívás. A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazda-

sági állatfajták megőrzése kapcsán az állattartók számíthatnak egy 17 milliárd forinttal keretű felhívásra. Ez a kiírás az alacsony létszámmal rendelkező védett őshonos és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták állományának a fajták eredeti tartási-, takarmányozási körülményekhez hasonló tenyésztésben történő életképes populációjának fenntartását szolgálja, ugyanis támogatás nélkül e fajták jövője, megmaradása rendkívül bizonytalan volna. Az új pályázati felhívások megjelentetésén túl – a tényleges és várható támogatási igények és a meghosszabbított kötelezettségvállalási időszak, valamint az egységköltségek növekménye alapján – várhatóan hamarosan sor kerül számos korábbi felhívás keretösszegének emelésére is. A pályázati felhívások részleteiről az Agrárminisztérium folyamatos tájékoztatást nyújt, a felhívások társadalmi egyeztetésre bocsátott és végleges dokumentumai elérhetőek, illetve elérhetőek lesznek a palyazat.gov.hu honlapon.

– 2021-2027 között az agrár- és vidékfejlesztési forrás eléri a 9 ezer milliárd forintot. Nem mindegy azonban, hogy ez a jelentős összeg hogyan lesz elkölthető. Mik a tervek?

– Beszéltem már róla, de érdemes ismét hangsúlyozni, hogy a magyar kormány a lehető legmagasabb társfinanszírozási arányt biztosítja a 2021 és 2027 közötti években a KAP II. pillért alkotó VP-hez, az elkövetkező hét évben 4265 milliárd forintot fordít a magyar vidék, a magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlesztésére. Ezzel megháromszorozza a jelenlegi, 2014-2020 közötti VP forrásainak nagyságát. A program elsősorban a mezőgazdaság és az élelmiszeripar versenyképességet és hatékonyságot növelő beruházásait, a természeti erőforrások megőrzését, a klímaváltozás elleni küzdelmet, a tudásátadást és innovációt és nem utolsósorban a vidéki kistelepülések infrastrukturális fejlesztéseit és alapszolgáltatásainak javítását fogja

szolgálni. A megnövelt forráskeretnek köszönhetően már 2021-ben elindult egy nagyszabású beruházási program, aminek több pályázata elérhető. A KAP I. pillére, a jövedelempótló támogatások révén további 3272 milliárd forintnyi, száz százalékos uniós forrás segíti a hazai mezőgazdasági szereplőket, ami termelés és jövedelembiztonságot jelent számukra és felhasználható a beruházások önrészesének finanszírozásához is. A közvetlen támogatások esetében is előtérbe kerülnek a környezeti és klímavédelmi célok és a fiatal termelők kiemelt támogatása. A magyar agrárgazdaság, ezáltal a vidéki térségek is, a következő években történelmi léptékű fejlődésen fognak keresztül menni, aminek köszönhetően folytatódik az immár egy évtizede megkezdett növekedési pálya.

– Az Agrárminisztérium olyan jogi szabályozást készít elő, amely a mezőgazdaságban megkönnyíti az utódlást, a generációváltást, a gazdaság átadását. Mire lehet számítani ennek kapcsán?

– Hazánkban és a teljes Európai Unióban fontossá vált a mezőgazdasági generációs megújulás kérdése, a gazdaságátadás lehetőségeinek megteremtése. A hazai mezőgazdaság történelmi sajátosságainak eredményeként a rendszerváltáskor indult gazdaságok alapítóinak generációja nagyrészt most éri el azt az életkort, amikor természetes módon felmerül a gazdaság átadása a fiataloknak, például egyéni gazdaságok esetében elmondható, hogy az irányítók 60 százaléka meghaladta az 55 évet. Szerencsés esetben az átadás családon belül történik meg, ugyanis az agrárium fiatal termelőinek mintegy 90 százaléka elsősorban működő gazdaságot vesz át. A sikeres nemzedékváltás jelentős részben a gazdaságok minél hatékonyabb átadásán múlik, azonban sem a családon belüli, sem a családon kívüli nemzedékváltásnak nincsenek meg a hazai hagyományai, bejáratott rendje. Mindezek miatt fontos az állami beavatkozás, mivel kizárólag folyamatos generációs megújulás mellett bizto-

sítható az agrár- és élelmiszergazdaság működőképessége. A mezőgazdasági termelés jelentős változáson megy keresztül, ami újfajta tudást, készségeket és szemléletmódot követel meg az ágazatban dolgozóktól. A termelés minden fázisában egyre nagyobb teret hódít az automatizáció, a precíziós technológia, felértékelődik az innováció, előtérbe kerül az élelmiszerbiztonság, miközben

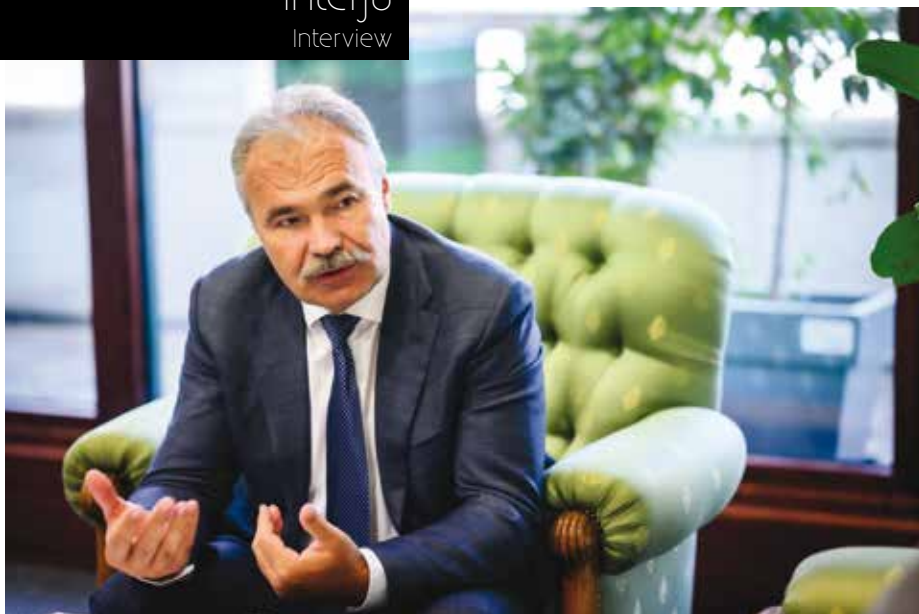
erősödő nemzetközi versenyben kell helytállni. Az agrár-nemzedékváltás gördülékenyebbé tétele tehát a magyar mezőgazdaság jövője szempontjából alapvető fontosságú. Azon dolgozunk az Agrárminisztériumban, hogy ehhez minden szükséges feltételt biztosítsunk. Elkészült a szabályozási javaslatunk és az őszi törvényalkotás egyik legfontosabb feladata lesz a gazdaságátadás szabályozásának a kérdése. Első lépésként a gazdálkodó életében történő átadáshoz kapcsolódó adminisztrációs terhek könnyítését valósítjuk meg, mert ebben a kérdésben szakmai-társadalmi konszenzus tapasztalható. Az egyeztetések eredményeként lett kialakítva a gazdaságátadási szerződés, amelyet mint új jogintézményt kívánunk bevezetni. Az új törvénycsomag többek között tartalmazza a különböző szerződéstípusok mellett az átadó és átvevő felek jogait

és kötelezettségeit, valamint a szerződés tartalmi elemeit. Az átadás minél gördülékenyebbé tétele érdekében szeretnénk rendezni a föld tulajdonjogának és használatának megszerzésére, a hatósági engedélyek módosítására, a szerződések átruházására, az adó és társadalombiztosítási kérdések rendezésére, továbbá a pályázatok, támogatások átadására-átvállalására vonatkozó

kérdéseket. Az új generáció megnyerése a fenntartható és modern gazdálkodás záloga, ezért fontos lépés, hogy létrejött a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem. Bízom benne, hogy minél több fiatal választja az agrárpályát, ahol sikeresen teljesehetnek ki és valósíthatják meg céljaikat.

– Szeptemberben elindult a településfásítási program őszi ültetési időszaka. A program indulása óta – az őszi ültetésekkel együtt – milyen nagyszámú telepítések történtek, illetve mennyire váltotta be a program a hozzá fűzött reményeket?

– A településfásítási program őszi ültetési szezonjának részeként 514 településen 14 ezer fát ültetnek. A településfásítási programot az országfásítási program részeként hirdette meg az Agrárminisztérium és idén ősszel dup-

lájára emelték a keretösszeget, így „24 ezer sorfa található gazdára”. A program második ütemében 19 megyéből 887 település adott le sikeres igénylést. Országosan 772 község, 48 nagyközség és 67 város ültethet fákat. A legtöbb település Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből vesz részt, 84 leadott igényléssel, a második Vas megye, ahol 78 településen ültetnek fákat, a harmadik Győr-Moson-Sopron megye, ahol 76 település igényelt fákat. Az őszi szezonban 1203 fa kerül a megyékbe. Jánossomorján 15 gömbszivarfát és 15 keskenylevelű kőriszt ültetnek a program részeként. Az Agrárminisztériumnál arra törekednek,

oxigéntermelés mellett a fáknak, így a parkoknak pótolhatatlan szerepük van az egészségvédelemben, a testi-lelki feltöltődésben és a klímavédelemben. A kormányzati célkitűzéssel összhangban, az élhetőbb környezet megteremtése érdekében nemcsak megőrizzük meglévő erdeinket, hanem gyarapítjuk is azokat. Az elmúlt évben több programot is hirdettünk, hogy minél nagyobb mértékben, 27 százalékra növeljük az ország fával borított területeit. Ezen programok mindegyike a felelősségről és az együttműködés erejéről tesz tanúbizonyságot. Mert mindannyian felelősek vagyunk a teremtett világért,

A MAGYAR AGRÁRIUM SIKERÉT A TRADÍCIÓINK MEGŐVÁSA, A KIEMELKEDŐ SZAKMAI TUDÁS ÉS AZ INNOVATÍV MEGOLDÁSOK ALKALMAZÁSA BIZTOSÍTJA.

hogy a kistelepülések óvodáiban, iskolaudvaraiban és a közterületeken minél több fát ültethessenek együtt, közösen a települések közösségével, amellyel nemcsak a zöldterületek bővítését támogatják, hanem hozzájárulnak egy egészségesebb és élhetőbb környezet megteremtéséhez. A KEFAG Kiskunszági Erdészeti és Faipari Zrt., valamint az Országos Erdészeti Egyesület végzi a fásítás lebonyolítását, amelyet a helyben illetékes erdőgazdaságok munkatársai segítenek. A hőmérséklet-kiegyenlítés, az árnyalás, a párologtatás, a levegőtisztaság, a por- és zajszűrés, valamint az

ezért együtt kell működnünk a településekkel, a falusi és városi közösségekkel, az állami erdőgazdaságokkal és a magángazdálkodókkal. A Településfásítási Program fontos küldetése az is, hogy felhívja az önkormányzatok és a gazdák figyelmét a Vidékfejlesztési Program erdőtelepítési támogatásaira. Megteremtettük ugyanis annak a feltételeit, hogy a gazdálkodók számára a gyengébb termőképességű területeken valós alternatíva legyen az erdők létesítése. Biztatom a magyar gazdákat és az önkormányzatokat, hogy minél többen éljenek a lehetőséggel, hiszen nemcsak

saját gazdaságuk, hanem egész régiók környezeti állapotának megőrzéséhez vagy éppen javulásához járulhatnak ezzel hozzá.

– Mit szól ahhoz, hogy az uniós Mezőgazdasági és Halászati Tanács közelmúltbeli ülésén az Európai Bizottság ígéretet tett a mézkeverékek származásjelölési előírásának felülvizsgálatára?

– Ezzel eredményre vezettek az elmúlt két év erőfeszítései. Magyarország számos alkalommal sürgette az elmúlt két évben a mézkeverékek származásának jelölésére vonatkozó előírások felülvizsgálatát. A jelenlegi gyakorlat ugyanis nem alkalmas a fogyasztók megfelelő tájékoztatására, hiszen azt csak az EU-s, illetve EU-n kívüli eredet feltüntetését írja elő. Ez az információ pedig nem elegendő a tudatos fogyasztói döntés meghozatalához. A tanácsi álláspont megteremti a lehetőségét a származási országok pontos feltüntetésének, amely alapján a vásárlók könnyen felismerhetik a silányabb minőségű, túlnyomórészt nem magyar mézet tartalmazó keverékeket. Egyértelműen a szabályok szigorítására van szükség a származási országok pontos megjelölésével. A méhészeti ágazat támogatása, valamint a méz védelme, fogyasztásának népszerűsítése közös érdekünk, bátran keressük az üzletek polcain a magyar mézeket!

– Többször is egyértelművé tette, hogy a teremtett világ megőrzése közös érdekünk, az agrárium és az ágazatban dolgozók pedig a legnagyobb szövetségesek ebben, annak ellenére, hogy a mezőgazdaságot sokszor vádolják azzal, hogy a természet fő károsítója. Kifejtené ezt bővebben?

– A Kárpát-medence az éghajlatváltozás nem kívánt hatásainak Európa többi országához képest ugyan nem lesz fokozottan kitéve, de a várható károk a gazdasági teljesítményhez képest nagyobb mértékben fogják sújtani az országot. Ugyanakkor globális összehasonlításban, ami a Kárpát-me-

dencére vár, az elmarad a világ egyéb, elsősorban fejlődő régióiban várható változásoktól, így hazánk nem klíma migrációs kibocsátó állam lesz, hanem biztonságos célország, ami ráerősít a már jelenleg is tapasztalható biztonsági kihívásokra. Szeretnénk őszintén, szakmai és tudományos alapokon beszélni a mezőgazdaság klímaváltozásban betöltött szerepéről, hiszen a klímaváltozást a mezőgazdaság elszenvedti, önmagában megakadályozni nem tudja, de részt kíván venni az ellene való küzdelemben, mivel érdeke az. A magyar agrárium sikerét a tradícióink megóvása, a kiemelkedő szakmai tudása és az innovatív megoldások alkalmazása biztosítja. Ennek fontos részét képezi az ökológiai szemlélet elsajátítása, amely egyaránt jelenti az egészséges környezetet, teremtett világunk megóvását, a fenntartható termelést, és az élelmiszerbiztonságot. A mezőgazdaság aránya az összes üvegházhatású gáz (ÜHG) kibocsátáson belül az EU-ban 10 százalék, ami az elmúlt 30 évben alig változott. A legnagyobb szennyező az energiaszektor 28,9 százalékkal. Második a szállítás, harmadik az ipari tevékenység, a háztartások és a kereskedelem aránya (12 százalék). Arányos felelősségvállalást szorgalmazunk és elköteleztünk magunk feladatainak elvégzésében – legyen szó ammóniáról vagy nitráterhelésről. A mezőgazdaságból származó legjelentősebb környezeti terhelést nem az ÜHG kibocsátás, hanem a levegőszennyező ammónia-kibocsátás jelenti. Az ammónia kibocsátásért 92 százalékban a mezőgazdaság felelős, ennek mintegy 67 százaléka az állattenyésztésből származik. Az állattenyésztés jelentős kibocsátó, mind a légszennyező ammónia, mind az ÜHG gázok (metán) szempontjából, elsősorban a trágyatároláson, az istállótechnológián, valamint a takarmányozási technikákon keresztül járul hozzá a kibocsátáshoz. A Föld népessége folyamatosan növekszik, világszerte egyre több élelmiszer előállítására van szükség, ugyanakkor a termeléshez

szükséges erőforrások végesek, ez pedig kihat az agrárium minden ágazatára. De visszautasítunk minden olyan megközelítést, amely klímabűnösnek nyilvánítja az agráriumot. A XXI. századi mezőgazdaság, a termeléstől a feldolgozáson át, egészen az asztalig, nagymértékben a tudományok és technológiák fejlődésén, azok alkalmazásán múlik. Ezért a mezőgazdaságban a kibocsátás-csökkentés élelmiszerbiztonsági okokból nem a termelés csökkentésével, hanem környezeti szempontból kedvezőbb technológiák alkalmazásával érhető el. Kiemelt feladat lett tehát, hogy a gazdálkodók – saját érdekükben is – nagyobb mértékben járuljanak hozzá a környezet és a természeti erőforrások – úgy, mint a termőtalaj, a felszín alatti vizek minősége, a biológiai sokféleség, valamint a vidéki táj – megőrzéséhez. Meglátásunk szerint ez a termelők szemléletformálása és támogatások biztosítása nélkül nem vagy nehezen valósítható meg.

– Melyek a jelenlegi intézkedéseik?

– Agrárpolitikánk már jelenleg is nagy hangsúlyt fektet a természeti erőforrások védelmére és az éghajtásváltozással szembeni küzdelemre, a fenntartható mezőgazdaság előmozdítására. A KAP jelenlegi eszközei is e célok megvalósulását ösztönzik. Az egyes léghőköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásának csökkentésére külön mezőgazdasági alprogramot készítettünk az ammónia-kibocsátásra is. Ezek közé az eszközök közé tartoznak a környezeti többletvállalások költségeit kompenzáló gazdálkodói támogatások, az ökológiai gazdálkodás ösztönzése, az erdőtelepítés támogatása, de a termeléshez szükséges infrastruktúra, technológia korszerűsítését, megújítását szolgáló fejlesztési támogatásaink is. A legszélesebb kört talán az úgynevezett agrár-környezetgazdálkodási kifizetések érik el. Itt a gazdálkodók önkéntes alapon különböző vállalásokat tehetnek környezetkímélő gazdálkodási gyakorlatok megvalósítására, mint például mezőgazdasági termelésük környezeti terhelésének csökkentésére vagy a természeti erőforrások fenntart-

ható használatának megvalósítására. Most hirdetjük meg azt a 360 milliárd forint keretösszegű új felhívásunkat, amelyek ebben segítik a mezőgazdasági termelőket. Az ökológiai gazdálkodás szintén kiemelkedő jelentőséggel bír a környezet terhelésének csökkentésében és a biológiai sokféleség megőrzésében. Az ehhez kapcsolódó intézkedés pályázati felhívása 40 milliárd forint keretösszeggel szintén most nyílik. Fontos célunk az erdőszűcség növelése és az erdők gazdasági értékének növelése. A VP keretei között több támogatási lehetőséget is biztosítunk e cél elérésére. Ezek közül a legfontosabb az, hogy 112 milliárd forint erdőtelepítési támogatásról született döntés, amely révén 25,2 ezer hektárral nőhet Magyarország erdőterülete. Külön kiemelném a beruházási támogatásainkat, mivel a komplex környezeti és versenyképességi kihívásoknak a mezőgazdaság akkor tud egyidejűleg megfelelni, ha a gazdálkodók modernizálni tudják az eddigi termelési rendszereiket. A technológiai fejlesztések azonban jelentős terhet rónak a gazdákra, ezért szükség van a megfelelően ösztönző támogatási rendszerre. A beruházásokat támogató intézkedéseink elősegítik a szén-dioxid kibocsátás és az energiafelhasználás csökkenését. Ennek fajsúlyos szerepét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az agrár- és élelmiszeripari beruházási intézkedéseinken belül 24 pályázati felhívás támogatta, illetve jelenleg is támogatja elkülönített forráskerettel és hozzávetőlegesen 168 milliárd forint hozzárendelésével a mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozó ágazatok energiafelhasználás hatékonyságának fokozását. Emellett még külön forráskeret hozzárendelése nélkül további 7 felhívás támogatta, támogatja az energiafelhasználás hatékonyságának fokozására, illetve megújuló energia felhasználására vonatkozó beruházásokat. E felhívások célja a vidéki térségekben a helyi infrastruktúra fejlesztése, többek között az energiahatékonyság fokozása, a szennyvízkezelés és a megújuló energia hasznosítása kapcsán.